

ISSN 0348-8705

Svenska Uneskorådets skriftserie 2/1994

**RAPPORT FRÅN UNESCO:s
GENERALKONFERENS 1993**

avgiven av den svenska delegationen

Stockholm 1994

INNEHÅLL	SIDA
1.	
Förord	1
Inledning	2
2.	
Rapporter	
1.- Plenaren	6
2.- Administrativa kommissionen	7
3.- Kommission I	9
4.- Kommission II Utbildning	13
5.- Kommission III Vetenskap	18
6.- Kommission IV	
a. Kultur b. Media	25
7.- Kommission V Fred, mänskliga rättigheter etc	33
3.	
Bilagor	
BILAGA 1	
Anförande, statsrådet Per Unckel	37
BILAGA 2	
Nordiska och svenska inlägg	43
BILAGA 3	
Svenska delegationen	66
BILAGA 4	
Brev till UNESCO:s styrelse- ordförande	67

1 FÖRORD

Rapporten från UNESCO:s generalkonferens 1993 har utarbetats av Svenska UNESCO-rådets kansli på basis av rapporter från de svenska och nordiska deltagarna i delegationerna till generalkonferensen. (Svenska delegationens sammansättning finns i bilaga).

1 INLEDNING

1. 1 UNESCO:s generalkonferenser

UNESCO:s generalkonferens (som består av representanter för medlemsländerna) möts vartannat år för att bl. a. besluta om program och budget för nästkommande två-årsperiod. Under året före generalkonferensen sänder generaldirektören ut ett förslag till program och budget som därefter diskuteras i medlemsländerna och i UNESCO:s styrelse. Synpunkterna från dessa diskussioner utgör - tillsammans med förslaget - underlag för generalkonferensens beslut.

Medlemsländerna presenterar därefter förslag till ändringar i program- och budgetförslaget. Det rör sig i regel om hundratals ändringsförslag; generalkonferensen har följaktligen ett mycket stort antal förslag att ta ställning till.

UNESCO:s program är delat i s.k. huvudprogramområden. Program och budget för dessa huvudprogramområden diskuteras under generalkonferensen i olika kommissioner (utskott):

Kommission II behandlar utbildning

Kommission III behandlar natur- och samhällsvetenskap/humaniora

Kommission IV behandlar kultur och kommunikation/medier

Arbetet under generalkonferensen läggs upp av UNESCO:s styrelse - generalkonferensen leds av en särskild styrelse - som beslutar till vilken kommission olika ärenden ska föras etc. Vid generalkonferensen görs ett stort antal val, bl. a. väljs styrelse vilken består av 51 representanter för medlemsländerna. Vid årets generalkonferens valdes också generaldirektör för sex år. Generalkonferensen fastställer vidare medlemsavgifterna för medlemsländerna (beräknad på medlemsländernas BNP och folkmängd).

Vidare arbetar under generalkonferensen en kommission med allmänna programfrågor, en kommitté för allmänna administrativa frågor, en juridisk kom-

mitté samt en nomineringskommitté. Kommissionerna arbetar under ca två veckor. Parallellt med detta arbete pågår under de första veckorna en allmän generaldebatt där delegationernas ordföranden - i de flesta fall en minister - deltar. Generalkonferensen brukar pågå i drygt fyra veckor.

När UNESCO grundades sågs generalkonferensen som en mötesplats för experter från alla UNESCO:s verksamhetsområden och för medlemsländerna. Efter-som programmet har utökats och antalet medlemsländer flerfaldigats - för närvarande är de drygt 180, är det svårt att idag se hur generalkonferensen skulle kunna fullgöra just denna funktion. Idag är generalkonferensen en mötesplats främst i kommissionerna - där möts medlemsländernas experter på de olika områdena.

1. 2 1993 års generalkonferens

Generalkonferensen 1993 fattade beslut om inriktningen av programmet under budgetperioden 1994/95, dessa år är år 5 och 6 i en löpande sexårsplan.

Under generalkonferensen omvaldes spanjoren Federico Mayor till generaldirektör för en ny period av sex år. I sitt installationstal poängterade Mayor bland annat de reformer som genomförts inom organisationen under de senaste åren och de stora förändringar som skett i världen. Han underströk att klyftan mellan de rika länderna och de fattiga ökar och att detta är ett hot mot allas säkerhet, han underströk vidare den avgörande betydelsen som utbildning har för utveckling.

I styrelsen representeras de nordiska länderna av Danmark genom journalisten Torben Krough. Styrelsen har utsett Attiya Inayatullah från Pakistan till styrelseordförande. Hon är expert på social utveckling och familjeplanering, och har tidigare suttit i UNESCO:s styrelse under två perioder och är f d medlem av Pakistans parlament samt minister för välfärdsfrågor.

Generalkonferensen besöktes av FN:s före generalsekreterare, Javier Perez

de Cuellar som är ordförande för den så kallade Världskommissionen för Kultur och Utveckling (World Commission for Culture and Development) och av Egyptens president Hosni Mubarak, Namibias president Sam Nujoma och Benins president Nicéphore Soglo.

1.3 Svenska ståndpunkter

Den svenska delegationen arbetade enligt den instruktion regeringen beslutat om, bland annat:

- att verka för att den isländska kandidaten till styrelsen valdes in
- svenskt stöd till ytterligare programkoncentration inom organisationen
- decentralisering och satsning på de prioriterade områdena
- ökat samarbete med enskilda organisationer (NGO) och
- poängtering av UNESCO:s uppgift som fackorgan där eventuell biståndsverksamhet skulle koncentreras till områden där organisationen besitter särskild kompetens.

Dessa allmänna ståndpunkter bekänner sig många medlemsländer till, men styrelsens och generaldirektörens uppläggning av generalkonferensen och arbetet i programkommissionerna gjorde dem omöjliga att uppnå. Ett viktigt skäl till detta är att styrelsen till generalkonferensens disposition inrättat en särskild "pott" för de ändringsförslag medlemsländerna har rätt att lämna in beträffande program- och budgetförslaget. Dessa ändringsförslag innebär inte sällan ökade utgifter om de genomförs. Sverige har på olika sätt framfört åsikten att denna pott borde avskaffas eftersom den inbjuder till splittring av programmet. Vid denna generalkonferens ökades potten på förslag av generaldirektören, vilket i realiteten innebär att fler förslag från medlemsländerna antogs och att den önskade programkoncentrationen motverkades.

Beträffande de val där de nordiska länderna kandiderade kan konstateras att vi i tre fall inte blev valda. Tidigare år har det varit praxis att Norden skall vara representerad i styrelsen för IBE (International Bureau of Education). Denna gång kandiderade Sverige efter Finland som lämnade sin plats. Sverige blev

inte invald. Norge kandiderade till Världsarvskommittén, men valdes inte in. Inte heller den isländska kandidaten till styrelsen blev invald.

I diskussioner i den nordiska kretsen efter valen konstaterades att övriga medlemsländer inte längre uppfattade det som självklart att Norden skall vara representerad i olika organ. De nordiska länderna måste därför mer engagerat och målmedvetet driva kampanjer för att främja sina kandidaturer. Inte minst är detta mycket angeläget inför styrelsevalet vid nästa generalkonferens då Sverige kan komma att kandidera till styrelsen.

2 RAPPORTER

2. 1 PLENAREN

Plenaren möts kontinuerligt under generalkonferensen. Inledningsvis pågår den allmänna debatten i plenum, därefter möts plenaren bl. a. för att anta kommissionernas rapporter, för att fastställa budgetens omslutning och medlemsländernas bidrag, för att anta rekommendationer och för val etc.

I och med att antalet medlemsländer i UNESCO ökat och tiden för generalkonferensen kortats har man tvingats skära ner talartiden i plenaren. Delegationerna hade denna gång åtta minuter till sitt förfogande. Många talare hade ambitionen att utförligt och i detalj kommentera programförslaget, trots att sådant egentligen är en uppgift för programkommissionerna. Detta innebar att inläggen i många fall blev mycket "tekniska" och dessvärre av begränsat intresse.

Från Svenska UNESCO-rådets sida har olika idéer och förslag presenterats för att göra den allmänna debatten mer värdefull både för medlemsländerna och för organisationen och dessutom för att göra den bättre regisserad. Den nyvalda ordföranden i UNESCO:s styrelse, liksom flera styrelseledamöter har visat ett ökat intresse för att förändra generalkonferensens arbetsformer.

Det svenska inlägget i debatten, som hölls av utbildningsminister Per Unckel, finns i bilaga.

2. 2 ADMINISTRATIVA KOMMISSIONEN

26/10-3/11

Ordförande: Alexei Joukov (Ryssland)

Michael Frugtniet (Australien)

Den administrativa kommissionen behandlar:

- administrativa delen av program- och budgetförslag
- datateknikanvändning vid huvudkontoret
- UNESCO:s arbetspråk
- finansiella frågor - medlemsstaternas inbetalningar av medlemsavgift
- val av extern revisor
- personalfrågor
- underhåll av UNESCO:s byggnad i Paris

Den administrativa delen av program- och budgetförslaget

Kommissionen uttryckte i stort tillfredsställelse med de administrativa delarna av program- och budgetförslaget för 94-95, vilket innebär real nolltillväxt i förhållande till 1992-93.

Datateknik vid huvudkontoret

På generalkonferensen 1991 beslöts att anta en "Information Resources Development Plan" för perioden 1990-95. Kommissionen beslutat att arbetet som påbörjats med denna plan skulle fortsätta framöver och att en utvärdering skulle ske till nästa generalkonferens.

Arbetspråken i UNESCO

Det finns sex officiella språk i UNESCO (engelska, franska, spanska, ryska, arabiska och kinesiska). När det gäller tđiningar, rapporter och andra publikationer är engelska det dominerande språket, vilket skapar svårigheter för många länder. Vid varje generalkonferens framlägger generaldirektören en rapport där han noterar att det sker framsteg när det gäller arbetet för att så

mycket material som möjligt ska bli tillgängligt på fler språk, samtidigt som han påpekar att det trots allt är så att engelska och franska fortfarande dominerar. Administrativa kommissionen antog ett uttalande där generaldirektören uppmanas att fortsätta ansträngningarna för att utvecklingen mot användningen av fler av de officiella språken ska fortsätta.

Finansiella frågor

Vid generalkonferensens början fattades ännu en knapp fjärdedel av de medel som utlovats från medlemsstaterna - och som budgeterats för fram till årsskiftet 1993/94 - trots att endast några månader återstod av budgetperioden. De uteblivna betalningarna har två orsaker: det ena är att ett stort antal medlemsländer - företrädesvis fattiga u-länder - ligger efter med inbetalningarna, det andra är att ett litet antal länder har mycket stora skulder till organisationen. Avgifterna baseras på beräkningar som görs av FN:s huvudkontor i New York, och gäller för samtliga FN-organisationer. Beräkningarna grundas på flera faktorer, framför allt på landets bruttonationalprodukt. På hösten 1995 ska FN göra en ny beräkning av denna s k "Scale of assessment" som gäller hela FN-systemet.

Val av externrevisor

Före generalkonferensen kunde medlemsländernas riksrevision (eller motsvarande) lämna in anbud på att sköta den externa revisionen. Vid generalkonferensen fanns det åtta kandidater till posten, och Kanada valdes.

Personalfrågor

Kommissionen noterade att det finns ett antal medlemsländer som inte är representerade bland personalen.

Underhåll av byggnaden för UNESCO:s huvudkontor

Byggnaden där UNESCO:s huvudkontor ligger är i sådant tillstånd att den på sina ställen är farlig som arbetsmiljö, trots att ett kontinuerligt underhåll numera sker. Kommissionen anslog förnyade resurser till underhåll.

2. 3 KOMMISSION I

Ordförande: Peter Canisius (Tyskland)

Rapportör: Lourdes Quisumbing (Filippinerna)

Kommission I behandlar frågor som är övergripande för hela organisationen såsom prioriteringar, gemensamma organ och praktiskt principiella frågor som de olika språkens ställning inom UNESCO.

UNESCO:s prioriterade grupper och områden (kvinnor, Afrika, de minst utvecklade länderna) ägnades var sitt arbetspass, verksamheten vid UNESCO:s huvudkontors avdelningar för samarbete med andra organisationer, samarbete med biståndsgivare och stöd till programgenomförande diskuterades liksom programmet för medlemsländernas egna aktiviteter, det s.k. Participation Programme.

Sessionen inleddes med det programavsnitt som behandlade kvinnofrågor. Trots alla välvilliga ord visade sig sakfrågorna komplicerade och debatterna blev så långvariga att man inte kunde slutbehandla dokumentet under den utmätta tiden. De som var utsedda som delegater för enbart kvinnofrågorna hade rest hem långt innan slutdebatt och röstning.

Sverige hade här ett särskilt bevakningsansvar. Bakgrunden var ett möte med Europaregionens kvinnokoordinatorer som på svenskt initiativ hållits på Rönneberga på Lidingö i april 1993. Under nästan tre dagar diskuterade där representanter från 27 länder UNESCO:s arbete med kvinnofrågor, vilket bl.a. resulterade i ett policydokument. Med detta som utgångspunkt hade Sverige i samråd med övriga nordiska länder och med Österrike som partner lagt fram ett kort och slagkraftigt hålet ändringsförslag, som dels tog upp olika aspekter på kvinnorättigheter (mänskliga rättigheter när det gäller kvinnor) och dels UNESCO:s sätt att - rent organisatoriskt - arbeta med kvinnofrågor.

Det fanns inom UNESCO:s huvudkontor tidigare ett sekretariat för koordinering av kvinnofrågorna som löd direkt under generaldirektören. Sekretariatet hade dock små egna resurser och svag ledning. UNESCO:s prioritering av kvinnorna fick således inte tillräckligt genomslag i programmen. Generaldirektören beslöt då att genomföra en omorgansiation. Koordineringsfunktionen fick vissa ökade resurser men flyttades till sekretariatet för samhällsvetenskaper. Denna förflyttning sågs av flertalet inblandade som en statusmässig försvagning, vilket fick som följd att bevakningen av kvinnofrågorna i övriga program inte skulle kunna drivas med full kraft. Vårt ändringsförslag yrkade på tillskapandet av en fristående koordineringsenhet försedd med adekvata resurser kombinerad med ett system med ansvariga för kvinnofrågor inom de olika huvudprogrammen. Detta förslag hälsades med glädje av vissa delar av sekretariatet och ogillades starkt av andra, som uppfinningsrikt och intensivt motarbetade det.

Det presenterades flera ändringsförslag under programavsnittet om kvinnofrågor. Filippinerna föreslog att UNESCO skulle ordna en konferens i Manilla åtta månader före FN:s stora kvinnokonferens som kommer att hållas i Peking 1995. Därigenom skulle väl förberedda insatser inom UNESCO-området kunna göras vid den stora kvinnokonferensen. Grekland föreslog upprättandet av kvinnocentra på Balkan. Indien framlade en rad förslag för att förbättra kvinnors och barns utsatta ställning inom den informella sektorn på arbetsmarknaden.

Efter en omfattande debatt beslöt kommissionen på förslag av Filippinerna och med starkt stöd framför allt av Pakistan, att de olika kvinnomotionerna skulle sammanföras till en enda. Med Filippinernas huvuddelegat som ordförande tillsattes en arbetsgrupp, som skulle bestå av tre representanter från vardera av de fem regionerna. I realiteten kom det att bli flera med en viss spontan ut- och invandring i arbetsgemenskapen, som till hundra procent bestod av kvinnor. Flera representanter för sekretariatet deltog också i arbetet. Europa kom inledningsvis att representeras av Grekland, Österrike och Sverige, som lagt

fram ett av ändringsförslagen. Därtill kom Belgien och sedermera Frankrike för att hävda de francofona intressena, som inte bara var språkliga utan sammanföll med den del av sekretariatet, som inte önskade några organisatoriska förändringar. I det slutvarvet, när alla som hade synpunkter inbjöds, anslöt även den tyske generalsekreteraren; han var kritisk till gruppens arbete och producerade en rad förbättrings- och rättningsförslag till den framförhandlade texten.

Arbetsgruppen sammanträdde i tre arbetspass, vars längd begränsades av tolkarnas arbetstider. De ändringsförslag som skulle sammanföras hade inte mycket gemensamt mer än ordet "kvinnor". Det säger sig självt att en text förlorar i stringens om den bakas in i ett omfattande och i grunden främmande sammanhang. Sverige och Österrike lyckades dock med hjälp av bl.a. Indien och Pakistan behålla det väsentligaste i sitt ursprungliga ändringsförslag.

Vid omröstningen om det sammanslagna kvinnodokumentet ströks just det ord som behövdes för att genomföra en förändring av UNESCO:s arbete med kvinnofrågorna i den riktning som vi förespråkade. I övrigt antogs ändringsförslaget.

Kvinnofrågorna engagerar många och är, som andra kulturbundna företeelser där det också finns klart skiljaktiga intressen, inte bara kontroversiella utan leder också lätt till missförstånd. I en konsensus-organisation som UNESCO är det därför viktigt att det finns möjligheter till ordentliga diskussioner i sådana frågor. Även om hanteringen av de olika ändringsförslagen i mycket handlade om desarmering och manipulation så möjliggjorde arbetsgruppen trots sin otymlighet en del fruktbara och klagörande diskussioner. Dessa debatter om UNESCO:s sätt att sköta de prioriterade kvinnofrågorna kan på sikt visa sig ha haft viss gynnsam inverkan, även om vi inte fick genomslag för alla våra synpunkter denna omgång.

Kommissionen beslutade stödja ett förslag till omläggning av UNESCO:s stöd

till enskilda organisationer (NGO). Omläggningen innebär att det reguljära stödet till organisationerna minskar med ca 20 %, men att extra medel kan sökas för tidsbegränsade projekt.

2. 4 KOMMISSION II. UTBILDNING

3 - 10/11 1993

Ordförande: R. Lerner de Almeida (Venezuela)

Rapportör: J-P Regnier (Frankrike)

Huvudprogram 1. Utbildning och framtiden (Education and the future) med de båda underprogrammen:

Underprogram 1: Grundläggande utbildning för alla (Towards basic education for all)

Underprogram 2: Högre utbildning (Education for the twenty-first century)

Underprogram 2 innehåller en rad delprogram kopplade till aktiviteter inom olika områden t.ex.

- * förnyelse av gymnasial utbildning, teknisk utbildning och yrkesutbildning
- * högre utbildning
- * stöd till utveckling på utbildningsområdet, forskning och information
- * rekonstruktion av utbildningssystem

Allmänt

Kommissionens arbete delades in i två delar:

- Den första delen ägnades åt en allmän debatt om allmän utbildningsinriktning inom kommissionens ämnesområde **Utbildning och framtiden** samt program och budget för International Bureau of Education (IBE), International Institute for Educational Planning (IIEP) och UNESCO Institute for Education (UIE), med undantag av områden som rör flera discipliner.

- Den andra delen bestod av överväganden med anledning av ett flertal förslag till beslut. Etthundra medlemsstater, tio enskilda organisationer (NGO) och tjugo observatörer talade under den allmänna policydebatten, vilken på-

gick i två och en halv dagar. Det stora antalet talare och ämnesrådets stora spännvidd gjorde denna del relativt svårgripbar.

Ett möte hölls mellan kommissionerna I, II och V för överläggningar om det interdisciplinära projektet **Environment and population education and information for human development**. Det var det första mötet i sitt slag under en generalkonferens. Delegationerna fann arrangemanget effektivt och tilltalande och rekommenderade att man i framtiden skulle hålla flera sådana gemensamma möten för flera kommissioner.

Huvuddelen av talarna uttryckte tillfredsställelse med den programkoncentration som redovisats i program- och budgetförslaget. Den aviserade nya arbetsfördelningen som redovisats av generaldirektören och som innebär ytterligare decentralisering till de regionala kontoren och utvidgat samarbete med de nationella UNESCO-kommissionerna, bemöttes positivt. Det underströks hur betydelsefullt det är att de ansträngningar som görs för att öka insatserna i de minst utvecklade länderna, för medlemsstaterna i Afrika och för kvinnor verkligen får effekt.

Genomgående betonades vikten av fortsatta ansträngningar för att öka läskunnigheten. Några länder redovisade svårigheter vad gäller tillgång till lämpliga utrymmen för undervisning. I vissa fall har skollokaler byggts (med biståndsstöd) för att sedan förstöras t.ex. genom inbördeskrig, varför lokalbrist åter var ett faktum. Andra områden som var ett återkommande tema bland inläggen - bl.a. från de nordiska länderna - var nödvändigheten av höjd kvalitet på yrkesutbildning och insatser för bredare vetenskapligt och ökat teknikkunskande.

Vad gäller den högre utbildningen betonades betydelsen av den humanistiska dimensionen i utbildningen. Vidare betonade många länder att högre utbildning - särskilt teknisk utbildning och yrkesutbildning - har stor betydelse för ett lands utveckling. Även UNITWIN/UNESCO Chairs (som bl. a. är ett program

för etablering av nätverk mellan universitet) togs upp positivt av många talare.

Finland svarade för det gemensamma nordiska inlägget där de med tillfredsställelse konstaterade att programmet koncentrerats och underströk att **Utbildning och framtiden** måste vara organisationens första prioritet. Om de uppsatta målen för programmet skall nås menade man dock att ytterligare prioriteringar bland programmen måste göras.

De nordiska länderna underströk vidare vikten av utvärdering av programmen samt att verksamheterna vid International Bureau of Education, International Institute for Educational Planning och UNESCO Institute for Education måste koncentreras till områden som är specifika för vart och ett av instituten, så att resultaten kan bedömas och dubbelarbete undvikas. Samarbete dem emellan betonades liksom att deras aktiviteter måste knytas till organisationens andra program.

De nordiska länderna påpekade när det gäller de prioriterade grupperna (kvinnor, Afrika, de minst utvecklade länderna) att särskild uppmärksamhet borde riktas till flickors och kvinnors utbildning. Som tillägg till fokusering på läskunigheten pekade de nordiska länderna på vikten av grundläggande kunskaper i naturkunskap och teknik, liksom förståelsen och respekt för andra kulturer. I det nordiska inlägget uttalades stöd för det interdisciplinära projektet **The young child and the family environment**.

De nordiska länderna tog också upp vikten av att etablera kontakt mellan skolor, näringslivet och industrin. I det sammanhanget nämndes central- och öst-europeiska länder som viktiga målgrupper vid sidan av utvecklingsländerna.

Vidare underströks vikten av utveckling av miljöundervisning i linje med rekommendationerna i Agenda 21 från Rio-konferensen om miljö och utveckling.

Norge betonade i sitt inlägg särskilt nödvändigheten av goda fysiska under-

visningsmiljöer. En av förutsättningarna att uppnå målen enligt Jomtien-deklarationen om utbildning för alla är tillgången på skollokaler. Detta gäller särskilt utbildning för kvinnor och flickor som - för att över huvudtaget få tillgång till undervisning - i hög grad är beroende av näraliggande skollokaler. Norge underströk - i anslutning till uppföljning av Agenda 21 - betydelsen av UNITWIN/UNESCO Chairs som potentiellt instrument för att överföra kunskap.

Det svenska inlägget, som huvudsakligen rörde högre utbildning, berörde dokumenten: - Universitetens självständighet och akademisk frihet, - Lärarnas status, - Utbildning av undervisningspersonal, - Konventionen och rekommendation om erkännande av studier och kvalifikationer i högre utbildning. (Inlägget finns i bilaga).

Det danska inlägget innehöll förutom uttryck för tillfredsställelse över programkoncentrationen också synpunkten att utbildningsaktiviteter borde kombineras på ett intersektoriellt sätt med andra huvudprogram exempelvis Utbildning för alla med Böcker och läsande (som är ett projekt i kulturprogrammet). Danmark uttryckte också stöd för arbetet i **Projekt 2000+** (Undervisning i naturkunskap för alla) men var emot inrättandet av ett Teaching Prize, som enligt förslaget skulle utdelas av UNESCO till en lärare som gjort särskilt bra insatser under året.

I finlands inlägg ansåg man bl. a. att den kommande sexårsplanen skulle inrikta UNESCO:s aktiviteter på lång sikt. Man underströk också vikten av ett smidigt och mindre byråkratiskt arbets sätt för att ta fram beslutsunderlaget till en sådan plan.

Vissa specifika frågeställningar

En särskild arbetsgrupp bearbetade generaldirektörens förslag om att anta en internationell konvention eller rekommendation om erkännande av studier och kvalifikationer i högre utbildning. Gruppen utarbetade ett utkast till en resolution, vilken senare antogs. På förslag av Danmark beslöt kommissionen att i

rapporten till plenaren nämna att för europeiska länder skulle alla definitioner som rörde erkännande förtydligas genom överenskommelser och samarbete mellan UNESCO, Council of Europe, EU och andra mellanstatliga organ.

Förslaget om att anta en konvention om lärarnas status hänvisades till The ILO/UNESCO Committee of Experts on the Application of the Recommendation concerning the Status of Teachers. Frågan om ett internationellt instrument för akademisk frihet sköts till framtida generalkonferens för beslut.

Uppstramningen av arbetet vid International Bureau of Education enligt generaldirektörens förslag välkomnades.

I det gemensamma mötet mellan kommissionerna II, III och V behandlades projektet **Environment and population education and information for human development**. Det resulterade i bl.a. rekommendationer till plenaren att

- dels uttala en förväntan att regering, riksdag m.fl. inför hälsofostran i de olika ländernas utbildningssystem och lärarutbildningar,
- dels uppmana länder runt Svarta havet att vidta nödvändiga åtgärder mot nedsmutsningen
- dels anmoda generaldirektören att ge teknisk assistans för förberedande av projektet **Syd-Östra Medelhavet** med sikte på att bilda nätverk mellan länder för att införa miljöundervisning i utbildningen.

2. 5 KOMMISSION III - VETENSKAP NATURVETENSKAP

5 november - 11 november

Ordförande: Mwindace Siamwiza (Zambia)

Rapportör: Ahmed Reza Sherafat (Iran)

Efter installationsceremonien talade biträdande generaldirektören och chefen för naturvetenskapssektionen Dr. A. Badran som representerade generaldirektör Mayor. Han höll även det avslutande anförandet och talade välarticulerat och kärnfullt.

Dr. A. Badran betonade den ökade vikt som tillmätts koncentration och fokusering av verksamheten i de fyra naturvetenskapliga programmen. Han menade vidare att minskningen i antalet paragrafer i program- och budgetförslaget visar på lyhördhet för det verkliga behovet. Han förutsåg större inriktning mot högre utbildning och såg ett vidgat samarbete (partnerskap) med enskilda organisationer (NGO) som önskvärt.

Dr A. Badran poängterade vikten av att motarbeta tredje världens isolering vad gäller naturvetenskap och han är en stark förespråkare för ökad decentralisering av UNESCO:s verksamhet. Hans anförande gav en god bild av framtida prioriteringar.

Ordföranden i kommissionerna för de fyra naturvetenskapliga programmen möttes den 4 november. Syftet med mötet var att komma fram till ett åtgärdsprogram för att öka samarbetet dem emellan. Detta var första gången ett liknande möte hållits och det sågs som mycket positivt. Gruppen lade fram ett gemensamt uttalande där de framförallt tryckte på vikten av ökat samarbete mellan programmen som sådana å ena sidan och sekretariaten för programmen och de nationella kommittéerna å den andra sidan. Gruppen ska mötas igen för att utvärdera framstegen, senast vid nästa generalkonferens. (Ordfö-

randenas uttalande återfinns i slutet av denna del av rapporten).

Efter det gemensamma mötet återsamlades kommissionen och det hölls ett anförande per program.

Internationella geologiska korrelationsprogrammet (**The International Geological Correlation Programme, IGCP**) stöds av nationella kommittéer i 92 länder och har pågått i 21 år. Syftet är att förbättra kunskapen inom geologi, geofysik och kring naturresurser inom mineral och energi. Programmet finansieras till 45 % av UNESCO, resterande medel kommer från Storbritannien och USA. IGCP-programmet har gott rykte i vetenskapliga kretsar, speciellt betonades programmet "Wise use of Earth". Det största problemet för programmet är dess brist på resurser.

Mellanstatliga havskommissionen (**The Intergovernmental Oceanographic Commission, IOC**) samordnar vetenskapliga insatser kring havsforskning. Kommissionen stödjer projekt som Forskningsprogrammet om världens klimat (World Climate research programme). IOC har tillsammans med SCOR (Scientific Committee on Oceanic Research) och andra internationella organ spelat en viktig roll för bl.a. havsrättsfrågor. Framtida viktiga områden för IOC är träning och utbildning av forskare från tredje världen. Det svenska forskningsorganet kring utvecklingsfrågor - SAREC - nämndes som medfinansiär till projekt i Karibien om problem kring algblomning och om datainsamling kring klimatförändring. IOC finansieras till nära 100 % av UNESCO.

Internationella hydrologiprogrammet (**The International Hydrological Programme, IHP**) har som mål att främja ett rationellt utnyttjande av världens vattenresurser. Redan nu är vatten en bristvara på många platser och utnyttjandet av vatten beräknas fördubblas under de kommande 30 åren. IHP-programmet fortsätter att samarbeta med andra program inom UNESCO och utökar detta samarbete. Programmet har minskat antalet projekt p.g.a. budgetnedskränningar.

Människan och biosfären (**Man and the Biosphere Programme, MAB**) är ett internationellt forsknings-, utbildnings-, demonstrations- och informationsspridningsprogram kring biosfären. Det startade 1971 och har fler än 100 nationella kommittéer i vilka ingår forskare och beslutsfattare. Man har bildat ca. 300 biosfärreservat i ett 70-tal länder. Dessa reservat representerar alla de huvudsakliga ekosystemen i världen. MAB har under senare tid koncentrerat sin verksamhet på markanvändning, urbana frågor och sambandet ekologi/ekonomi.

Liksom vid den förra generalkonferensen och i enlighet med den nordiska arbetsfördelningen stod Danmark för det gemensamma nordiska inlägget var särskilt betonades betydelsen av naturvetenskaplig och teknologisk utbildning som grund för utveckling. (Inlägget finns i bilaga).

Den allmänna diskussionen i kommissionen präglades av att många medlemsländer underströk att de naturvetenskapliga programmen måste vitaliseras för att UNESCO även i fortsättningen ska kunna spela en aktiv roll inom de olika vetenskaperna. Man pekade på UNITWIN och UNESCO Chairs (program för samarbete mellan universitet) som medel för detta och såg uppföljning av AGENDA 21 och UNCED som viktiga element i samtliga program. Vidare uppmanade flera länder till ett närmare samarbete med andra internationella organ, t ex International Council of Scientific Unions (ICSU).

Dr. A. Badran summerade den allmänna diskussionen och betonade vikten av "S" i UNESCO (Science). Han såg att naturvetenskaperna fått ökad vikt genom UNCED och AGENDA 21. Han efterlyste ett ökat interdisciplinärt samarbete mellan kommissionerna för utbildning, vetenskap och fred, mänskliga rättigheter m.m.

JOINT STATEMENT BY THE CHAIRPERSONS

of the

Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC)

Man and the Biosphere (MAB) Programme

International Hydrological Programme (IHP)

Joint UNESCO-IUGS International Geological Correlation Programme (IGCP)

to

Commission III, UNESCO General Conference

(27:th session, Paris 5 November 1993)

UNESCO has been active in the field of the environmental sciences for over forty years, since the launching of the Arid Zone Programme in 1951. IOC was created in 1960, the IHD in 1965 and later the IHP in 1975, MAB in 1971, and the IGCP in 1972. These undertakings, together with other UNESCO programmes, have already done much to contribute to providing the scientific and technological basis for sound decision making concerning environment and development.

Given the unique interdisciplinary mandate of UNESCO, these scientific activities have been nurtured in an institutional setting which makes it possible to link the natural and social sciences with education, culture and communication. While some advantages has been taken of this strength of UNESCO, by and large the four environmental science initiatives have been carried out separately from each other as well as from the other sectors of the Organization. This situation should not be seen as unique to UNESCO, but as representative of the reality of scientific and governmental organizations nearly everywhere. Today, on the eve of the twenty-first century, new perspectives need to be taken into account.

In recent years, scientists have been devoting much attention to moving beyond traditional research paradigms to understand the functioning of the Earth as a single system. At a time when coping with complex problems of

environment and development is being given great priority, science is seen more than ever as indispensable for sound decision-making, despite the inherent uncertainties and gaps in knowledge. Scientists therefore share with policy-makers and others responsibility for improving environmental management. Interdisciplinarity takes on added meaning, therefore, in the context of solving problems critical for the future.

The link between science and policy-making is clearly inscribed in Agenda 21, the plan of action adopted by 178 governments at the United Nations Conference on Environment and Development (UNCED), held in Rio de Janeiro in June 1992, as well as in the Conventions on biodiversity and climate change. Governments, together with the United Nations system have pledged to put into action the commitments made at UNCED. For UNESCO, UNCED follow-up will cut across the work not only of UNESCO's four major intergovernmental and international scientific undertakings but also of so many other programmes throughout the Organization.

UNCED has pointed the world clearly in the direction of sustainable development, a challenge which is not a luxury but a necessity for humankind. The paradigm of sustainable development is that of interdisciplinarity, not just among the environmental sciences, but between the natural and social sciences, and between science, education, culture and communication. Sustainable development will require increased cooperation within the United Nations system, as well as the forging of new partnerships among the public, private and NGO sectors.

With the exception of the atmosphere, UNESCO's scientific initiatives cover the major components of the Earth system. UNESCO needs in the coming years to consider the interactions between the oceans, terrestrial ecosystems, freshwaters and the lithosphere, as well as socio-economic dimensions. The success and usefulness of the ongoing more disciplinary programmes will, in the future, be judged in large measure according to the extent to which they

have contributed to understanding the factors determining the coupling and integrity of the major ecological systems that make out the Earth system.

In this context, the Chairpersons of the IHP, IGCP, IOC and MAB met for the first time on 4 November to consider how to increase co-operation among these long-standing and distinguished poles of UNESCO action in environment and development. The Chairpersons have reached a number of conclusions, as follows:

1. UNESCO action in the field of the environmental sciences, and notably through MAB, IHP, IGCP and IOC should be given even greater priority than in the past, since they address environment and development issues which are of the highest priority to governments and to the UN system, as shown by UNCED.

2. These four UNESCO activity areas should aim not only at enhancing scientific knowledge and scientific capacity-building. They should increasingly work to synthesize and interpret available knowledge and data for problem solving and policy formulation.

3. To meet the challenge of sustainable development, it will be necessary to consider how these four activity areas can work together more effectively. The spirit of cooperation would be to build on the strengths of the four undertakings and to make the most of their complementarities, while respecting the specificity and independence of each activity area.

4. Based on the policy guidance of the Chairpersons, the four Secretariats at UNESCO Headquarters of the four activity areas will need to develop co-operative activities. Equally important, the respective National Committees will need to interact at the national level.

5. The Chairpersons fully support the activities within Draft 27 C/5 for 1994-95

which provide a framework for collaboration among the four scientific activity areas. These activities should be encouraged and should serve as a testing ground for future, even wider cooperation.

6. The Fourth Medium-Term Plan for 1998-2001, should reflect this trend towards greater interdisciplinary cooperation among the four scientific activity areas, as well as ensure the input of the environmental sciences to related programmes in education, culture, and communication. Given the work accomplished so far, as well as that foreseen for 1994-95, the Chairpersons consider coastal zone management, small island environments, biological diversity and natural disaster reduction as four areas particularly appropriate for collaboration in the Medium-Term Plan.

7. The Chairpersons will meet again to assess progress no later than the next session of the General Conference in 1995.

2. 6 KOMMISSION IV KULTUR, KOMMUNIKATION/MEDIA

a. KULTUR

26/10 - 30/10 1993

Ordförande: M.A. Khasawnah (Jordanien)

Rapportör: T.O. Jallow (Gambia)

(Huvudprogram 3) KULTUR: dåtid, nutid och framtid (Culture: past, present and future)

Inledningsvis beslutades att arbetet inom kommissionens område skulle delas upp i totalt åtta debatter, 4 debatter under kulturprogrammet och 4 under medieprogrammet.

Ett hundratal ändringsförslag till program- och budgetförslag hade lämnats under kulturprogrammet, varav två från Sverige; ett angående bidrag till Världskommissionen för kultur och utveckling och ett annat angående flyttning av avsnittet om "Böcker och läsning" från kulturavsnittet till kommunikationsavsnittet.

Den svenska delegationen hade före generalkonferensen beslutat att i huvudsak koncentrera sitt intresse till tre ämnen; Världskommissionen för kultur och utveckling, kulturarvsfrågor och åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism (det mångkulturella samhället).

En mängd inlägg gjordes under varje debattavsnitt. Från nordisk sida hölls dels gemensamma nordiska inlägg, dels inlägg som respektive land stod för. Dessa inlägg refereras nedan under respektive debattavsnitt och/eller återges i sin helhet som bilagor.

1 Allmänna kulturfrågor

Biträdande generaldirektören Henri Lopes presenterade programmet. Det

innehåller tre prioriterade områden; 1. minoriteter/tradition, 2. kulturdimensionen och Världskommissionen för kultur och utveckling, 3. stora gemensamma kulturprojekt. Budgeten för kulturprogrammet har ökat med 34 % i förhållande till tidigare.

Ordföranden i Världskommissionen för kultur och utveckling, FN:s förre generalsekreterare Javier Pérez de Cuellar, redogjorde för arbetet i kommissionen. Han såg den som komplement till Brundtlandrapporten och Agenda 21. En viktig fråga i hans anförande var kommissionens ekonomi. Det saknades fortfarande 3,6 miljoner dollar för att kunna genomföra det arbete kommissionen planerat (slutrapporten planeras föreligga hösten 1995).

Det allmänna nordiska anförandet hölls av Norge. Här framhölls att de nordiska länderna stöder UNESCO:s arbete när det gäller skyddet av kulturarvet och man markerade beredvillighet att i ökad utsträckning delta i arbetet med Konventionen om världens kultur- och naturarv. I anförandet betonades också de enskilda organisationernas (NGO) roll för detta arbete. I detta sammanhang välkomnades också den ökade aktiviteten för att tillvarata minoriteters intressen och för hotade språk. Som en av de viktigaste frågorna i dagens samhälle framhölls det mångkulturella samhällets möjligheter och problem. Denna fråga borde diskuteras i olika sammanhang, såsom i programmet om Culture of Peace och i det samhälls-vetenskapliga programmet Management of Social Transformation (MOST) och naturligtvis i Världskommissionen för kultur och utveckling. I inlägget betonades den vikt och de förhoppningar som de nordiska länderna lägger vid kommissionens arbete och oron för att kommissionen inte ska kunna erhålla erforderliga medel.

Ett nordiskt anförande med inriktning på skydd av världens natur- och kulturarv i händelse av krig hölls. Där togs som exempel den systematiska utplåning av historiska och religiösa byggnads- och minnesmärken som sker i Bosnien-Herzegovina. Vidare berördes behovet av att se över konventionen om återförande av kulturföremål eftersom så många västländer har tvekat eller vägrat

att skriva under den. (Anförandet finns som bilaga.)

I ett svenskt anförande utvecklades Sveriges syn på arbetet i Världskommissionen för kultur och utveckling samt behovet av kraftfulla insatser mot främlingsfientlighet och rasism. (Anförandet finns som bilaga.)

Många länder tog i sina anföranden upp arbetet i Världskommissionen om kultur och utveckling. Bl.a. markerade Kanada, Nederländerna, Kongo, Colombia och Ukraina vikten av kommissionens arbete.

I övrigt var mycket av intresset i inläggen knutna till projekt i det egna landet eller den egna världsdelen. Bland de frågor som kom upp i flera anföranden var stöd till ett förslag - som lagts fram av Tyskland - avseende ett projekt om bevarande av filmen inför dess 100-årsjubileum.

2 Skydd av världens kultur- och naturarv vid väpnade konflikter

Under detta avsnitt höll en representant för Kroatien ett engagerat anförande med utgångspunkt från den etniska och kulturella rensning som pågår i Kroatien och Bosnien Herzegovina. Hon underströk att det är nödvändigt med samarbete mellan olika organ såsom ICOM och ICOMOS. Dokumentation behövs av kulturskatter i hotade länder. I vissa fall kan det vara nödvändigt med extra skydd eller t.o.m. bortförsl av kulturföremål.

Flera länder underströk den stora betydelsen av att skydda världsarvet. Biträdande generaldirektören Lopes framhöll att stöd behövs till bl.a. de enskilda organisationerna (NGO) för detta arbete.

Under detta avsnitt antogs rapporten om att stärka UNESCOs arbete för skydd av kultur- och naturarvet och konventionen om skydd av kulturella egendomar i tider av väpnade konflikter - den s.k. Haag-konventionen. (Reinforcement of UNESCO:s action for the protection of the cultural and natural heritage and the Convention for the protection of cultural property in time of armed con-

flict).

3 Jerusalem

Återigen behandlades Unescos ansvar när det gäller bevarande av Jerusalems kulturarv. Efter votering beslöts att frågan skulle behandlas vid ett senare tillfälle under generalkonferensen.

4 Situationen för kultur- och utbildningsinstitutioner i Bosnien Herzegovina

Kommissionen fördömde starkt de aggressioner som genomförs mot de mänskliga rättigheterna och den systematiska förstörelsen av kulturarvet som sker. Kommissionen antog en resolution som fördömde alla former av kulturell och religiös intolerans och framhöll ömsesidig tolerans och respekt. I resolutionen togs även upp frågan om återuppbyggnad av Sarajevos nationalbibliotek. Sverige höll ett anförande å Sveriges och Norges vägnar där bl. a. förordades en starkare koppling mellan Världsarvskonventionen och Haagkonventionen (Anförandet finns i bilaga).

Behandling av ändringsförslag

Vid behandlingen av ändringsförslagen till program- och budgetförslaget delades dessa in i sju kategorier utifrån hur de skulle hanteras; läggas till handlingarna, dras tillbaka, få del av projektmedel etc. Ändringsförslagen i kategori nummer 6 tilldelades sammanlagt 790 000 dollar varigenom en mängd mindre projekt fick ekonomiskt stöd.

Det svensk-norska ändringsförslaget angreps av Kanada och Frankrike, som menade att man skulle hålla på det ursprungliga beslutet att Världskommisionen om kultur och utveckling skulle finansieras från extrabudgetära medel. Kommissionen beslutade att anta resolutionen.

World Heritage Meeting

Under generalkonferensen höll World Heritage Centre det nionde mötet med

de länder som har anslutit sig till Konventionen om världen skultur- och naturarv. Syftet med mötet var i första hand att välja nya ledamöter i världsarvs-kommittén. Mötet leddes av Cyperns UNESCO-ambassadör.

Inledningsvis rapporterades från ett kommittémöte som hållits i Santa Fe 1992. Tre huvudfrågor hade behandlats där, nämligen hot mot civila mål, ansvar för att skydda kulturarvet och ekonomiska frågor. Man uttryckte stor oro över att listan över hotade monument ökar och menade att kommittén måste handla snabbt när det gäller att skydda dessa. Det behövs särskilda medel för snabbutryckning i vissa fall.

Huvudfrågan vid mötet under generalkonferensen var att välja sju nya ledamöter till världsarvskommittén, som totalt består av 21 ledamöter. Drygt 30 länder kandiderade för de sju platserna, däribland Norge med sin riksantikvarie. Norge blev utslagen redan i första omgången. De länder som invaldes var Brasilien, Frankrike, Japan, Libanon, Italien, Nigeria och USA, som under 1994-95 bildar kommittén tillsammans med Kina, Colombia, Cypern, Egypten, Tyskland, Indonesien, Mexiko, Oman, Peru, Filippinerna, Senegal, Spanien, Syrien och Thailand.

2 6 b MEDIA

Ordförande: M A Khasawnah (Jordanien)

Rapportör: T O Jallow (Gambia)

Sverige inledde talarlistan och höll det gemensamma nordiska inlägget (se bilaga), som utgick från de bägge resolutioner som inlämnats från nordiskt håll.

Den ena föreslår att delprogrammet Books and reading flyttas från huvudprogrammet Kultur tillbaka till huvudprogrammet Kommunikation, där det en gång funnits. I talet utvecklades skälen för denna flyttning, främst att böcker måste ses som ett språkligt kommunikationsmedel på samma sätt som tidningar och tidskrifter och att produktionsmetoderna med modern datateknik alltmer liknar varandra.

Generaldirektören hävdade i sitt svar att "reading is a cultural attitude" och att Books and reading därför motiverar sin plats inom kulturprogrammet. Men det kunde naturligtvis lika väl gå in under Undervisning. Han lämnade dock dörren öppen för en fortsatt diskussion i samband med att en ny långtidsplan skisseras. Detta var alltså ingen seger för ändringsförslaget, men heller inget nederlag. Frågan får knuffas vidare.

Den andra föreslår ett tillägg till aktionsprogrammet mot bakgrund av att frågan om mediekoncentrationen - som drivits av de nordiska länderna och åtminstone tangerats i program och budgetförslaget som förelåg vid generalkonferensen 1991 helt lyser med sin frånvaro i det förslag som föreligger vid 1993 års generalkonferens. Generaldirektören gav i princip sitt stöd till förslaget, men var rädd att det kunde leda till omfattande och kostnadskrävande studier och föreslog därför en försiktigare formulering, som säger att UNESCO ska notera "*as much as possible, and in close co-operation with professional media organizations, threats to pluralism and independence of media, inclu-*

ding media concentration."

Det måste trots allt betraktas som mera än en halv seger. I övrigt underströk talet behovet av förnyelse av mötesformerna. Både generalkonferensen och IPDC-mötena måste ge utrymme för reella diskussioner om de oerhört viktiga frågor som ryms inom mediaområdet. Som global organisation måste UNESCO fungera som samlande kunskapskälla så att vi vet vad som pågår.

I talet gavs också information om det planerade seminariet om Violence on the Screen, som nationalkommissionerna i Schweiz, Tyskland och Sverige tagit initiativ till (och som sedan hölls i slutet av november i Gênevê). Initiativet prisades både från ordförandeplats och i form av förfrågningar, bl a från Kanada. Sverige följde upp med ett inlägg om det ökande våldet i media och menade att UNESCO har ett ansvar för att delta i den debatten.

I kommissionen utbröt däremot ingen debatt, eftersom det inte finns utrymme för det. Talarlistan utgör en parad av monologer med mycket disparata synpunkter; Litauen framhåller medias betydelse för demokratiseringsprocessen, Uganda vill använda media för att bekämpa AIDS, Pakistan, Kuba m fl är bekymrade över våld i media osv. Det mesta mycket gediget tänkt och utmärkt för hemmakonsumtion - men det ökar knappast insikterna. Tunisien påpekade vad de flesta kände: vi måste föra en dialog i stället för en rad monologer.

I sin sammanfattning framhöll generaldirektörens representant behovet av förstärkning av de extrabudgetära medlen för att kunna genomföra kommunikationsprogrammet. De särskilda behov som finns i Östeuropa och det forna Sovjetunionen har inte mötts med det intresse som det fanns anledning hoppas på. Lagstiftningsfrågor inom mediaområdet samt etiska frågor engagerar allt fler länder.

Torben Krogh, som är styrelseledamot i UNESCO och ordförande i IPDC, (UNESCO:s massmediaprogram) förklarade att han stöder kraven på för-

nyelse av arbetsformerna under IPDC-mötena men påpekade samtidigt att det interna arbetet inom IPDC nu fungerar bättre och att en utvärdering ska göras av dess projekt.

Norges och Sveriges mediarepresentanter i IPDC erbjöd sig att anslå en dag för en öppen degatt kring IPDCs mötesformer och hur man ska kunna skapa ett större professionellt intresse för organisationen. Något sådant möte har ännu inte ägt rum, men Torben Krogh har underhand efterlyst förslag både till tematisk uppläggning av nästa IPDC-möte i november samt namnförslag till personer som kan tala som inledare på detta möte. En förändring kan skönjas, och denna eventuella förändring sker kanske lättare först i IPDC.

2. 7 KOMMISSION V. FRED, MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER SAMT UPPHÅVANDET AV DISKRIMINERING; SAMHÄLLSVETENSKAPLIG OCH HUMANISTISK FORSKNING

Ordförande: Professor Kenneth Wiltshire (Australien)

Rapportör: Professor Aiki Yotopoulos-Marangopoulos (Grekland)

Kommission V leddes med diplomatisk skicklighet och fast hand av sin ordförande. Detta behövdes eftersom kommissionen behandlade ämnen som delvis var kontroversiella och dessutom inbjöd till värtaliga inlägg utifrån delegaternas mycket olika utgångspunkter.

Till kommission V:s ansvarsområde hör bl.a. dels den vetenskapliga delen av det humanistisk-samhällsvetenskapliga programmet, dels programmet för fred, mänskliga rättigheter, demokrati och utrotandet av varje form av diskriminering samt UNESCO:s samlade aktiviteter för ungdom.

Det mest betydelsefulla beslutet som togs var att anta det humanistiskt-samhällsvetenskapliga programmet **Management of Social Transformations (MOST)**.

UNESCO har på den naturvetenskapliga sidan sedan länge stora vetenskapliga program (se rapporten från kommission III) och dessa har allmänt ansetts vara en lyckad modell för ett kvalificerat globalt vetenskapligt samarbete omfattande forskare och institutioner i såväl i-länderna som tredje världen. På humaniora-samhällsvetenskapssidan har motsvarigheter till detta helt saknats. MOST är ett försök att bygga upp ett större genomtänkt samhällsvetenskapligt program (med humanistiska inslag).

MOST är tänkt att täcka tre breda forskningsteman, nämligen "Multi-kulturella och multi-etniska samhällen", "Städer" och det svåröversatta "Local impact of

global transformations". Självfallet är infallsvinklarna mycket olika när representanter från alla medlemsländer diskuterar utformningen av ett sådant program. Synpunkterna färgas av samhällsvetenskapernas vetenskapliga status och allmänna ställning i i- och u-länder, öst, syd och väst. Generellt sett ville flera av utvecklingsländernas delegater ha utvidgningar av delprogrammen, t.ex. för att kunna angripa för dem angelägna problemområden. De ställde också krav på ekonomiskt stöd för att delta i möten och projekt.

Det nordiska inlägget, som hölls av Sverige, förordade att programmet skulle ha en mångdisciplinär inriktning och inledas med en koncentration av aktiviteter som sedan stegvis kunde utvidgas med hänsyn till de förutsättningar som skulle komma att finnas beträffande budget och koordineringskapacitet i Paris. Denna principiella synpunkt fick visst genomslag i debatten och togs upp vid flera tillfällen av chefen för huvudprogrammet i hennes sammanfattning av debatten. Många av i-länderna instämde och hade själva liknande synpunkter.

En slutsats av debatten är, att det vid utformningen av programmet kan bli svårigheter att uppnå en balanserad avvägning mellan forskning och policyorienterat utredningsarbete. Ett problem är också den bristande infrastrukturen för utbildning och forskning som finns i flera utvecklingsländer.

Frånvaron av de stora anglosaxiska länderna är här särskilt märkbar och beklaglig. Inom samhällsvetenskaperna finns forskningsinriktningar som är väl etablerade i USA och Storbritannien men mindre företrädade inom det frankofona block som intog en dominerade ställning i diskussionerna. Till dessa hör bl.a. forskning ur genusperspektiv.

MOST ska styras genom två organ, det ena är en s.k. "scientific steering committee", som består av nio handplockade, vetenskapligt högt kvalificerade, aktiva forskare, vilka representerar olika regioner och forskningsinriktningar. Denna kommitté skall arbeta direkt med generaldirektören och svara för den

vetenskapliga kvaliteten i programmet. Vidare ska ett internationellt råd, "the Intergovernmental Council", bestående av 33 medlemsländer svara för programmens allmänna orientering och utformning.

Man kan notera att det inte alls ses som självklart att Norden skall finnas representerat i internationella församlingar av detta slag. Efter visst valarbete fick dock Sverige, som enligt den nordiska rotationsprincipen för närvarande har huvudansvaret för samhällsvetenskaperna, en av platserna. Detta innebär att Norden trots allt s.a.s. har mutat in en plats och det är naturligtvis särskilt viktigt i det inledande skedet av utarbetandet av programmet.

Finland höll det nordiska inlägget om mänskliga rättigheter och framhöll därvid, att mänskliga rättigheter bör vara en prioriterad och integrerad del av verksamheten i varje FN-organ inom dess speciella verksamhetsområde samt att koordinering mellan dessa måste förbättras. Till UNESCO:s kompetensområde hör bl.a. yttrandefrihet, "the free flow of words and ideas", undervisning, utbildning och kultur. I utbildningsansvaret ingår bl.a. spridandet av kunskap om de konventioner och andra instrument som finns, när det gäller mänskliga rättigheter. FN-konventionen om barnens rättigheter är en sådan, där UNESCO i samarbete med UNICEF och WHO konkret bör verka för konventionens principer i sina utbildnings- och kulturaktiviteter.

En annan konvention som UNESCO bör kunna verka för är FN:s deklaration från 1992 om minoriteters rättigheter, vilken inkluderar kulturella rättigheter. Här behövs inte, som föreslagits, utarbetas några nya konventioner. De som redan finns - hit hör också 1962 års konvention mot diskriminering i undervisningen - täcker kultur- och utbildningsområdet. Däremot bör UNESCO verka för ökad förståelse och spridning av dessa instrument och deras användning.

1995 är det femtio år sedan FN bildades och detta högtidlighålls genom ett jubileumsår med toleransen som motto; The United Nations Year for Tolerance. Unesco kommer att bidra med en rad aktiviteter under året. I debatten

om toleransåret hade ett flertal delegater en ur svensk synvinkel något förvånande attityd, i det att de framhöll att tolerans faktiskt inte enbart var ett negativt begrepp och att detta år kunde användas till att visa på dess positiva sidor. Att tolerans i stora delar av världen tycks stå för likgiltighet, slapphet, passivitet osv. kan kanske vara ett memento att tänka på också i de svenska förberedelserna för jubileumsåret.

Under avsnittet "Ungdom" togs framför allt två frågor upp. Det ena gällde upprättandet av ett särskilt legitimationskort för ungdom och ett för studenter, båda med UNESCO:s logotyp. Dessa har tagits fram i samarbete med FIYOTO (the Federation of International Youth Travel Organizations) och ISTC (the International Student Travel Confederation). Med dessa kort kan ungdomar från ett stort antal länder få tillgång till ungdoms- och studentrabatter.

Den andra fråga som togs upp var sport och den hälsorisk som doping innebär för barn och ungdom. Flera talare ville att UNESCO skulle utarbeta en konvention mot doping. Norge höll här ett inlägg på Nordens vägnar och framhöll att sådana regelverk redan fanns, dels utarbetade av den internationella idrottsrörelsen och dels av Europarådet. Den senare konventionen var öppen för alla och flera icke-europeiska länder hade redan anslutit sig. Synpunkten att detta var tillräckligt delades av flera delegater, medan vissa utomeuropeiska länder föredrog ett instrument som utarbetats inom den globala ram som UNESCO utgör. Denna synpunkt framförs inte sällan i skilda sammanhang där känsligheten rörande förhållandena nord-syd, öst-väst, i-land och u-land framskymtar.

3. BILAGOR

BILAGA 1

ANFÖRANDE AV UTBILDNINGSMINISTER PER UNCKEL

28 oktober 1993

Mr President

Let me start by congratulating you and your colleagues who have been elected by the General Conference to chair our meetings and to help us in the plenary and in the commissions and committees. I also want to welcome the new Member States to the organization.

Mr President,

UNESCO:s task is enormous. All good ambitions can not be fulfilled. Even if it is difficult and painful, one has to decide what is good on the one hand and be prepared to cut out activities that could be better taken care of by others. One has to choose and define which fields are of greatest importance and what working methods will give us the best results. We should give UNESCO clear and precise priorities.

I want to be very explicit on how we see UNESCO and its work.

First: The programme should be more concentrated around a few areas of highest priority. We fully support the efforts by the Director-General to concentrate the draft programme to programmes of priority and target groups. We have noted that the Director-General suggests that certain programme areas should cease to exist. This process should continue. Future programmes should be further concentrated around a few priority areas.

There are still too many small activities in the draft programme, activities concerning only small groups and thus having no major impact.

Second: UNESCO should not attempt to satisfy all demands directed to it. Thus, UNESCO should refrain from taking up issues which are more effectively dealt with by other organizations.

Furthermore, some problems are local. Solutions for these should therefore be found at national or regional levels.

Third: UNESCO should not overlap or duplicate programmes with other international organizations, be they governmental or non-governmental.

Fourth: UNESCO is an organization with limited financial resources and should therefore primarily be a forum for intellectual co-operation across national borders - a meeting-place, if you wish. UNESCO's regular budget is not larger than the budget for one of our Swedish universities, and it is not realistic to hope for large additional resources.

UNESCO should use working methods which are efficient and inexpensive, by creating networks and by providing a forum for experts to meet. Only if UNESCO's programme is relevant and important will experts attend and take part in the work. Hereby we will - in addition - get a very quick evaluation of the programme.

Fifth: UNESCO's great advantage is its network of national Commissions and its close co-operation with Non Governmental Organizations. It has unique possibilities of reaching those who can contribute to its work and those who can benefit from its result.

Through this infrastructure, UNESCO can play an important role, even with meagre resources. This unique machinery could be better used, in planning, implementing and evaluating activities.

Mr. President,

Against this general background I would like to make some brief remarks on the draft Programme.

UNESCO should give absolute priority to the eradication of illiteracy and the promotion of basic education. Literacy is a basic Human Right and a fundamental prerequisite for a democratic development.

Within the science sector we highly commend UNESCO's environmental and natural sciences programmes. The programmes are valuable contributions to the results achieved at the Rio-conference. There is however, a need for broader co-operation between the natural and the social sciences.

Mr President,

One outstanding example of what UNESCO can do in the field of culture is the World Commission on Culture and Development. My government has already given a substantial contribution to the Commission and its work both financially and by organizing the second meeting of the Commission in Stockholm in June this year. The World Commission serves as an example of UNESCO's relevance.

There is, however, I learn, a risk that the commission might have to leave its work unfinished if sufficient resources are not found. Should this occur it would certainly harm UNESCO. Together with Norway we have therefore introduced a draft resolution with the view of finding sufficient resources to the Commission.

Another important task which UNESCO has unique competence to handle is the work related to the preservation of the World Heritage. The World Heritage List of Sites and Monuments lists objects under national and international protection, which are objects "belonging" to us all.

Mr President,

UNESCO's activities in the field of communication and media has been widely debated over the years. However, by adopting a new strategy we can now focus on more practical issues. UNESCO has been instrumental in promoting a democratic development, through the contributions by the International Programme for Development of Communication in the setting up and supporting of structures: hardware, education and training, in the media field.

In this context, Mr President, I have to remind us all that a threat of execution has now for several years been impending over one British writer, Salman Rushdie, who I had the privilege of meeting and discussing with just a few months ago. A brave man, who claims nothing else but the right to speak and write what he believes to be important truths. The unacceptable death threat against Salman Rushdie which in clear terms is an exhortation to murder, stands in sharp contradiction to the principles of the UN Charter and to international law. It constitutes a serious challenge to the efforts of UNESCO to develop and promote the free flow of words and ideas and a culture of peace. The Organization must do what it can to remove this challenge, thus supporting Salman Rushdie and safe-guarding its own basic principles at the same time.

Mr President,

UNESCO is at present setting up the International Social Science Research Programme, "Management of Social Transformation", a large and ambitious scientific undertaking. It will provide countries from different parts of the world with a frame for scientific co-operation and exchange of knowledge and expertise. The themes that have been chosen deal with key problems and integrate well into various disciplines within the human and social sciences.

Mr President,

Stockholm is a candidate to be "Cultural Capital of Europe" in 1998. The Swedish Capital is at the nave of the Baltic Sea region and is also an example of

a large city where nature is an integrated part of the total environment. With Stockholm as a cultural capital we hope to promote a different town-culture as a part of a new cultural dialogue with the rest of Europe.

Mr President,

Before concluding I would like to add one problem area where UNESCO should become much more active. I am referring to the problems of xenophobia, in some cases even racism, in our societies. This is an increasing problem in many parts of the world.

The Conference in Vienna where Heads of Governments took part defined a task for UNESCO in its preparation for the Year of Tolerance, 1995. UNESCO's mandate - including Human Rights, Education, Culture and Communication - makes the organization well suited to answer this challenge.

Mr President,

It is becoming obvious that we must change the work of the General Conference. The number of Member States is increasing. At the same time we are cutting down the length of the Conference. The debates in the Commissions frequently bring up details and the sheer number of draft resolutions makes it impossible to get a good understanding of the work being done. Many interventions in the General Policy Debate are made for the audience at home rather than for UNESCO.

We have presented a few suggestions on how to improve the situation, such as thematic debates, introduced by key-note speakers in the commissions, and less detailed considerations of the programme and budget. I sincerely hope that the Executive Board will consider these and other ideas on the work of the General Conference, when the next session is being planned. If this is not done, I doubt that ministers will take their time to participate.

Mr President,

I have tried to be explicit in my views on what should be given priority within the programme:

- the eradication of illiteracy
- the scientific programmes primarily as a follow-up to the Rio Conference
- the World Commission on Culture and the activities related to World Heritage Convention
- the International Programme for Development of Communication, and
- the new Management of Social Transformation Programme.

I have also given our view on how UNESCO in our opinion ought to be working.

I believe that by giving priority to a few well defined areas, by cutting out others, and by improving the working methods we can give UNESCO a more precise role. This would encourage those nations who are outside UNESCO to join the organization. We are looking forward to their future participation.

Thank you Mr President.

1. Svenskt inlägg, utbildningskommissionen
2. Nordiskt inlägg, vetenskapskommissionen (naturvetenskap)
3. Nordiskt inlägg, vetenskapskommissionen (samhällsvetenskap)
4. Nordiskt inlägg, kulturkommissionen (världsarvet)
5. Svensk/norskt inlägg, kulturkommissionen (världsarvet)
6. Svenskt inlägg, kulturkommissionen (kulturårtiondet)
7. Nordiskt inlägg, kulturkommissionen (media)
8. Svenskt inlägg, kulturkommissionen (media)

1 SVENSKT INLÄGG, UTBILDNINGSKOMMISSIONEN

Birgitta Stymne, rektor vid högskolan Gävle/Sandviken, ledamot av svenska UNESCO-rådet

Mr President,

We would like to express our satisfaction with the result shown in document 27/C Draft Programme and Budget by means of concentration to the main programmes.

Firstly we will refer to the speech of the Swedish Minister for Education and Science when we express that our opinion is that UNESCO should give absolute priority to the eradication of illiteracy and the promotion of basic education. Literacy is a basic Human Right and a fundamental prerequisite for democratic development.

Secondly we express our support to the suggestion in draft resolution 135 made by Germany concerning the UNESCO Technical and Vocational Education Project, UNEVOC.

Thirdly we would like to bring up a few issues in relation to higher education. This commission should give its views on document C/44 The autonomy of universities and academic freedom, on the documents C/41 and C/42 The status of teachers and of higher education teaching personnel, and on document C/39 A universal convention or recommendation of studies and qualifications in higher education. In our view these three issues are closely inter-related.

Mr President,

There is a clear distinction between the autonomy of universities and academic freedom. Academic freedom could - in a way - be seen as freedom of speech, a freedom of opinion, though only more so. The meeting in Sinaia referred to in the document, and which I attended, underlined the importance

of academic freedom. However, the autonomy of universities and institutions of higher education refers more to the organizational structure within a country. Universities could be autonomous and at the same time financed by the state, or by private funds. Autonomy is therefore a different way of describing the relation between the institution on one hand, and the society and the state on the other hand.

UNESCO's work in this field should, in our view, concentrate on aspects of academic freedom. The question of how to achieve autonomy - which is very important, but for which there exists no exclusive model - could be studied, different models can be discussed and compared, etc. But although we believe that UNESCO should not attempt to take any normative measures in this field, we still find it an important issue for UNESCO. However, the collection and distribution of information in this field is an obvious task for the organization. Against this background we fully support the conclusion in para 34 in document C/44.

Mr President,

As I said we find these three issues interrelated. We believe that universities with a high degree of academic freedom is a prerequisite for attracting good teachers and thereby also increasing the status of the teachers.

The status of teachers can only be raised by positive measures; by underlining the importance of education. A society that supports academic freedom will attract good teachers to universities and thereby the status of teachers as a consequence will be promoted. We fully support the conclusion in para 5, document C/42 that the elaboration of a convention on the status of teachers is premature at this time. In accordance with this line of reasoning we are of the opinion that the status of higher education teaching personnel should not be regulated at the international level at the juncture, here we refer to document C/41, para 32.

One final point, Mr President, relates to the adoption of a universal convention or recommendation on the recognition of studies and qualifications in higher education, doc C 39. Higher education must always be seen in an international context. It is therefore important that students in higher education can continue their studies in other countries. We know that UNESCO's regional conventions have been instrumental in promoting the increased movement of students. Most students want to broaden their education by studying in their own region, rather than seeking a place at a university in another region.

UNESCO's future work in this respect should therefore concentrate on improving the flow of information regarding opportunities and practical matters relating to studies abroad.

Conventions opening up for increased mobility will in most cases be based on technical - and comparable - information on how previous studies have been carried out. They cannot relate to the results of each individual student. Therefore, we run the risk that a universal convention will not make it easier neither for the individual student, nor for the institutions of higher education irrespective of whether they send out or accept students.

A recommendation can be seen as a means to improve cooperation and understanding. We therefore prefer this alternative. The modified version of the recommendation from the working group offers an alternative way, by not forming a convention but still being a promotion for cooperation, and we support that.

2 NORDISKT INLÄGG, VETENSKAPSKOMMISSIONEN (naturvetenskap)

Eigil Prästgård, ordförande i vetenskapskommittén, danska UNESCO-kommissionen

Ms/Mr Chairman,

Major Programme Area II is presented in an informative way. The programme is focused and targeted more than we have seen before.

We attach great significance to science and technology for development. It is a fact that spending on research and research training, perhaps most obvious in the developing countries, but sadly also true in some developed countries, has low priority, probably because the returns of investment in research often are indirect and visible only after several years.

It is difficult to import technology successfully from one country to another. In most cases local human capability is necessary both for dealing with the appropriate technology as well as with respect to analytical and decision making skills. The only important source for such a human resource is a sufficient amount of highly trained manpower. The Nordic countries strongly support the UNESCO programmes for basic science and technology transfer through training activities. The relative wealth of the Nordic countries depends indeed to a large extent on our ability to adapt and apply imported technology.

Having said this - and indeed the imperative role of basic science and technology as the base for technological development must always be remembered - we should not overlook the fact that scientific knowledge and competence can have a tremendous impact on cultural behaviour.

Only little is known about the interplay between scientific-technological competence and cultural traditions.

We want to compliment UNESCO on its role in transferring Biotechnology

Competence and we would like to emphasize the importance of including in this process bio-ethics, bio-safety as well as the socio-economic problems and opportunities.

We are gratified that UNESCO has started activities in bio-ethics - as urged by the Nordic countries at the previous General Conferences as expressed in 27 C/45. We fear however, that placing the activity under the programme Philosophy and Ethics has removed it from its substantial base. We propose that this activity is considered a joint responsibility of Major Programme Area 5 and 2.

In the Nordic countries there is a long tradition of dealing with these questions and we would like to stress that also in this field we have a large number of experts.

We consider the follow-up of AGENDA 21/UNCED to be a top priority. We think that UNESCO through its many networks is in a position to assume a major role in the implementation of the recommendations. Alas, the budget does not give much hope for a significant UNESCO impact, unless the effectiveness of the organization makes a leap forward.

The Nordic countries appreciate UNESCO's activities within the environment and natural resources management, as expressed in the work of IOC, IHP, MAB and IGCP.

We would like to see these programmes further strengthened especially in the light of the follow-up of AGENDA 21. We recommend a closer involvement of the National Commission, which often have a good relationship with potential cooperative partners, as well as with sources of funding.

Regionally, we would like a higher visibility of UNESCO in the coordination of research in the Baltic area, the Polar Region, and the North Sea. We note with

interest the inclusion of the Center for Theoretical Physics in Trieste in the activities of UNESCO. As mentioned before, we fully acknowledge the fundamental importance of all the basic sciences for the UNESCO member states, and we can only regret that other equally important scientific fields cannot be given the same support as physics.

Finally, let us express our sincere wishes for a strengthening of UNESCO's role in the co-ordination of science in the world.

Thank you Ms./Mr. Chairman.

3 NORDISKT INLÄGG I VETENSKAPSKOMMISSIONEN

(samhällsvetenskap)

Bo Öhngren, forskningssekreterare, Samhällsvetenskapligt-humanistiska forskningsrådet

Social Science Research and its application to social transformations, population and human development.

Mr Chairperson,

I am speaking on behalf of the five Nordic countries Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden.

The status of the human and social sciences in UNESCO and the quality of the programmes relating to this sector have for a long time been of great concern. We hope that UNESCO will now rise to its role as the only organization in the United Nations that in a constructive and effective way could mobilize and monitor global cooperation in the field of human and social sciences.

At the last session of the General Conference the Nordic Countries expressed the same concern. The Nordic Countries pointed out that UNESCO has the potential to create a more coherent programme in the human and social sciences, but that a more specific effort was still required.

We therefore welcome the proposal concerning the MOST-programme to the development of which the Nordic Countries have contributed actively both in the Executive Board of UNESCO and during the feasibility study.

MOST is composed of three major research themes, and all three are of great scientific and policy interest. Compared with previous programme activities for the human and social sciences MOST represents a great step forward.

The feasibility study contains a valuable review of relevant global as well as re-

gional and local problems which clearly demonstrates the inherent complexity of the proposed programme.

The Nordic countries are very much in favour of focusing the human and social science programme on selected and relevant topics. The draft programme of MOST so indicates such focusing but further planning is needed. Each of the proposed areas is very wide in perspective and would benefit from further elaboration, before launching. Each of the three topics may need to be more problem oriented. Also, in our opinion, MOST is not going to work optimally without a substantial input from the humanities. Cultural, religious, moral and ethical questions are of great concern to the social sciences. The term "change" in the name of the programme implies a historical dimension common to the human and social sciences. History as a discipline is a case in point.

In a general perspective it is necessary to analyse also the environmental problems in a social science theory perspective. In many cases appropriate technology may be at hand while its acceptability and the knowledge concerning implementation may be lacking. Applying a social science approach to environmental issues will also lead to a sharper focus on the human and societal dimension of sustainable growth.

The Nordic countries would also like to draw attention to the fact that there is no reference to Agenda 21 in MPA V, in spite of the important problems that should be subject to analysis in the human and social sciences. Let me just mention one important concept, "population" with its cultural, religious, social, legal political and historical context.

As a general observation concerning MPA V the Nordic Countries are not entirely happy with the role allotted to the humanities in the draft programme.

Ethics has been relocated from MPA II to MPA V, but we must ensure that

this is not a loss for MPA II. Ethics must transcend disciplinary borders and should therefore be of continuous concern in connection with problems dealt with also in natural sciences.

A substantial amount of research is at present being carried out in some of the areas identified for MOST, but to a great extent only in a local or national perspective. Too little research is comparative. UNESCO could, and should, be instrumental in promoting comparative frameworks for national research efforts.

The proposed programme is in our view to be seen as a point of departure for additional work by the Scientific Steering Committee, and as a guideline for the Intergovernmental Council in mobilizing support and participation and above all in creating also a more stable regular budget funding.

The future success of UNESCO's human and social science programme is dependent on its positive acceptance by global research community and research funding institutions. Therefore it is vital for UNESCO to demonstrate its capability to establish a quality programme in order to obtain scientific credibility.

We consider the quality requirement to be of highest priority, whether we deal with basic, applied or policy oriented research. In order to fulfil this requirement the MOST programme must recruit well established and devoted scholars to the Scientific Steering Committee and also to the projects concerned.

Finally increased attention should be devoted to the role of women in society. We cannot hope to understand the social transformations of our time if we overlook the social and economic roles of women. This points to the fact that we need to develop and strengthen the perspective of gender in all social science research. This means also that women scientists must be actively involved in MOST, at both national and international levels.

With its aims and goals MOST is a very ambitious and demanding programme requiring a professional monitoring and coordinating capacity. Aware of the pragmatics of administering research the Nordic countries find that the MOST programme should be launched according to the available funding and professional coordination capacity.

Properly administered and focused on relevant problems MOST has a future. It will take much work and planning to obtain the success and momentum we expect and hope for.

4 NORDISKT INLÄGG, KULTURKOMMISSIONEN (världsarvet)

Ledamoten av svenska UNESCO-rådet, f riksantikvarien Margareta Björnstad

Mr Chairman,

The Nordic countries Denmark, Iceland, Finland, Norway and Sweden note with satisfaction the importance that the Draft Programme and Budget places on the 1972 Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. This is a step in the continuing UNESCO work to develop a sustainable Natural and Cultural Resource Management.

The proposed global study could provide a basis for discussions and decision-making in choosing objects for the World Heritage List. It could also be instrumental in gathering new knowledge and creating a greater understanding for the cultural and natural heritage in all its variety of forms. To achieve this, UNESCO must give the work support and re-sources.

It is necessary, though, that UNESCO as one main task over the coming two years form a strategy for effective combat against intentional destruction of our cultural heritage. This is a form of destruction that this century has witnessed so many atrocious examples of. At present we are observing in Europe how people are being chased from their homes. The goal of the aggressors is an ethnical cleansing.

By this aggression the perpetrators deny the historical evidence of how different ethnical and religious groups have been able to exist in peace side by side during many centuries. The ethnical cleansing includes to "wash away" all the memories of the culture they want to chase out. Earlier Dubrovnic in Croatia was attacked - a deed that stirred the international opinion since this town is included on the World Heritage List.

At present a much more massive destruction is taking place for example in Bosnia. Mosques - many created by the famous turkish architect Sinan of the

16th century - are being destroyed everywhere. The National Library in Sarajevo has been burnt down with its collection of hundreds of thousands of books. The purpose of all this is evidently to destroy the historical memories and documents that - if they still would exist - would make it possible for future generations to question the legitimacy of the power that the aggressors claim. Thus the ethnic cleansing is not only aimed at present generations but also at all those coming after.

What happens in Bosnia Herzegovina is a threat not only to the Balkan. As the rest of Europe and the World Community has not succeeded to stop the ethnic violence this could be a signal to other aggressors.

UNESCO - and not least its Director-General - has acted very firmly against this. The steps taken by the organization also shows that it is sensitive to the need of supporting legal instruments. We have noticed this with satisfaction. But legal instruments are not enough. UNESCO has to invite - and support - a broad debate. This should be a debate for the right for everybody to have a cultural identity without hindrance of national barriers. The Nordic Countries are prepared to participate in such work.

Finally, Mr Chairman, The Nordic Countries underline the need for enforcement of the legal instruments for the preservation of World Heritage, for a greater emphasis during the coming two-year period on the work to create a public awareness against the deliberate destruction of the World Heritage. We also stress the importance for UNESCO to build its operational activities on participation of the NGOs.

5 SVENSK/NORSKT INLÄGG I KULTURKOMMISSIONEN (världsarvet)

Ledamoten i svenska UNESCO-rådet, f riksantikvarien Margareta Biörnstad

Mr Chairman,

As spokesman for the Nordic countries in the debate in this Commission I have already noted with satisfaction UNESCO:s efforts to strenghten the legal instruments for the protection of the Cultural and Natural Heritage.

The Swedish and Norweigan delegations have therefore with great interest studied the reports and proposals in document 27 C/100 on the Reinforcement of UNESCO:s action for the protection of the cultural and natural Heritage. We support the principles and activities proposed to the General Conference and are prepared to take part in further discussions and work.

What has happened in Croatia and Bosnia-Herzegovina shows, however, that the protection afforded to the cultural heritage must be improved. We therefore support the proposal of the Netherlands to add point B in Annexe 5 as point (C) to the decision of the General Conference.

We also think that the World Heritage Convention and the Hague Convention must support one another in a more effective way than is the case today, states could for exemple be made responsible for setting up "Cathastroph plans" for the objects on the World Heritage List, thus facilitating action that could be needed in times of war, armed conflicts or in other catastroph situations. We propose that UNESCO study the possibilities to strengthen the interaction between the two conventions.

Thank you, Mr Chairman

6 SVENSKT INLÄGG I KULTURKOMMISSIONEN (kulturår tiondet)

Carl-Johan Kleberg, byråchef, Statens kulturråd, medlem i den svenska delegationen till UNESCO:s generalkonferens 1993

The programme

The central place the Decade activities have got in the more concentrated programme is satisfactory. For the future we need a clearcut strategy explaining urgent problems in the cultural world today and measures to overcome them.

World Commission

On the World Commission for Culture and Development lies the hope of getting the Cultural Agenda 21 with ideas for the needed strategic planning for UNESCO as well as for national governments. Great hope is put on the Commission. The Norwegian and Swedish governments have given a substantial support to its work but are deeply concerned about the unsolved financing. That is the background to the Norwegian-Swedish resolution no. 10 Rev. We are happy that the Director General approves the resolution which means that he will take the responsibility for the financing - leaving to the Commission to concentrate on its intellectual tasks. We hope that Commission IV will support that solution.

Combatting xenophobia

Let us turn to problems that we must face immediately, such as the resurgence of racism, xenophobia and antisemitism, the development of a climate of intolerance, the increase in acts of violence, notably against migrants and people of immigrant origin. In the beginning of this month the Heads of States and Governments of the Council of Europe member States presented in Vienna a common Declaration on this subject - and the most important - a Plan of Action to which we will draw the attention of this Commission. We find that UNESCO has a unique role to play in this field mobilizing its resources in the fields of Culture, Science and Education.

The Swedish Decade Committee has from the beginning of its work taken up this field as one of the two main fields of interest and action. Several State agencies participate but in the selection among methods to be used we often feel unsure. We mean that we can learn a lot from other countries that have fought longly with this type of problems. It is with satisfaction that we find "The challenge faced by pluralistic societies" as one of the large-scale interdisciplinary Decade projects mentioned in the Draft Programme we have before us. This is just the type of problem oriented activities where UNESCO can make important contributions.

International organizations and national governments must immediately develop efficient plans of action combating racism and xenophobia.

7 NORDISKT INLÄGG, KULTURKOMMISSIONEN (media)

Nils Gunnar Nilsson, ledamot i Svenska UNESCO-rådet, kulturredaktör,
Sydsvenska Dagbladet

Mr President,

On behalf of the Nordic countries I would like to express our satisfaction with the way 27 C/5 is presented. It gives a much more readable and professional impression.

Before I make some suggestions, I would like to raise a question. In 26 c/5, para 04105, it is stated, as part of the programme actions, that a "preparation of a synthesis of research on the impact of media concentration on the free flow of information" should be undertaken. It is a very modest proposal: "a preparation of a synthesis" etc. But in 27 C/5 there is no reminder of such a preparation whatsoever. There is no follow up of the intention so clearly expressed in 26 C/5. Has the interest for the impact of media concentration on the free flow of information evaporated? The Nordic countries, who pushed for an investigation but got a "preparation", wanted very much to know.

In a resolution, DR 358, we have suggested that the question of ownership and media concentration shall still be reflected. We therefore ask for that the following wording should be included in para 04002, point 2 d: and new trends in ownership. The paragraph should be read as follows:

"to study the impact on societies oför närvarandeew information and communication technologies, and new trends in ownership, and to update the World Communication Report."

We note with satisfaction that the Director-General in his note to DR 358 endorses the proposal in principle.

In another resolution, DR 357, some Nordic countries ask for that the sub-

programme III.2.3, Books and reading, should be moved from Major Programme Area III, Culture: past, present and future, to Major Programme Area IV, Communication, information and informatics in the service of humanity. The reason for this is as follows:

Books not only belong to the cultural sphere but also to the media sector, as tools for communication. The technical development within the media and communication sector, with desktop publishing as part of the electronic revolution, makes the production of books very similar to that of magazines, newspapers, etc.

One of the most urgent global tasks for UNESCO is the fight against illiteracy - and for freedom of expression and democracy. In this fight the access to printed media is a quite obvious necessity: books, magazines, newspapers. In supporting the development of media and communication in Third world countries it would be much more logical, and practical, for the IPDC to cope with the whole spectrum of printed media, including books. The risk as it is now, with books and reading belonging to a-nother programme area, is that they will be marginalized when UNESCO supports the development of media and communication, falling in between.

Therefore we have suggested the move for "books and reading" from the environment of culture to the environment of media and communication, a move, in fact, back home, because books earlier belonged to the communication programme.

In his note to DR 357, the Director-General acknowledges the validity of our suggestions and invites to a discussion on the subject in connection with the discussion of the new Medium-Term Plan. We recognize also that with great satisfaction.

Media and communication is, as we know, the fastest growing business sector

in the world today. Huge media conglomerates merge in order to become even bigger and stronger. Right now there is a fight going on in the United States over the control of Paramount Communications. The bidders are fighting on the level of ten billion dollars. If Viacom, the first bidder, wins, the new company, Viacom Paramount, will have access not only to the world's largest book publishing company, but also to film studios and a huge movie library, a vast number of cable outlets and the two most popular satellite channels for young people and children, MTV and Nickelodeon.

Why this fight with billions and billions of dollars? Well, as the main owner of Viacom has pointed out: "We need to control the software". With all these channels, the demand for software is exploding. MTV is already present on 77 different markets around the world, and through Star-TV, recently bought by Rupert Murdoch, the channel will also cover most of Asia. Even the most remote areas of the globe can now, technically, be hit by the MTV culture and lifestyle, coming from nowhere in the sky, financed by the selling of mostly never-asked-for-products.

I read a headline the other day in a magazine for journalists: "Rupert Murdoch now potentially reaches two-thirds of the world's population". Things are moving fast.

And there, at the UNESCO General Conference, we are mostly debating procedures and the location of peanut money! Especially the IPDC sessions I find, as a journalist myself, very frustrating. You have this most urgent need for support of the media and communication sector and those tiny, tiny amounts of dollars. In the meantime the big players, with all their billions, are taking their positions in the global communication of tomorrow.

We must, and that's our suggestion, devote time and energy to the big issues that confront us, and less time and energy to project discussions, which the bureau and the secretariat already take care of very well. Perhaps we need

one day for discussion of principles and projects, but let us devote at least two days to information and discussions of what's going on globally when it comes to media and communication. With the best informed, the best researchers etc invited. In focussing on the big issues we can attract the professionals in the field, inform ourselves and, not the least, have something to tell back home. If we go on as we have, we lose the professionals. Why should journalists and other media experts go to the IPDC-sessions if we have nothing to report? The only ones being left will be those who are paid by governments. There is a link, I would add, between what we can report, and the urgency in our reports, and the level of money we can raise.

UNESCO has had some problems with its reputation when it comes to communication. That has been changed to the better. One turning point was the adoption of the new strategy in 1989, the East-West meeting in 1990 and the seminars in Windhoek and Alma Ata. But also the so called normal procedures in Paris must be changed. UNESCO must act as a global think-tank, especially in the field of media and communication, where all the other sectors in a way come together: science, education, culture.

UNESCO shall, of course, not try to implement some global roles in the field of media and communication. That will, again, be a total failure. On the other hand, history should not prevent UNESCO from taking action - and that action, in my view, should be 1) to collect all kinds of information about the development in the media and communication sector, so that we know, and 2) arrange annual seminars that would attract leading media people - journalists, investors, advertisers, researchers, consumers and politicians - for discussions about what's going on - and the future. UNESCO has a tremendous responsibility here, because this organization is the only global one with a specific mandate in this field.

So that's our modest proposal: change the whole structure of our meetings, both the IPDC sessions and the general conference. Make them worthwhile,

let the big issues of our time shake the old tree!

Two more points: First, as some of you perhaps have noticed, we consequently use the phrase media and communication. We think we need that additional word media in our terminology. It points out that we are not in the transportation business. At the same time it makes the rather vague word communication a bit more specific: we are dealing with both the tools for communication and with the communication process as such.

Secondly, for your information I will tell you that on the initiative of the national commissions for UNESCO in Germany, Switzerland and Sweden we have invited to a small brainstorming seminar in Geneva, at the EBU headquarters, November 22-23, on the topic of violence in the media, especially in TV; and its impact on children and youth. The seminar is arranged by media people from these national commissions, and we have also invited some experts in the field. The purpose is very simple: we want to know what's going on, both in the media and in the research. Without knowledge we can't make any prognosis or draw any conclusions.

If this Geneva session turns out well, there could be a follow-up seminar on a bigger scale next year. And hopefully we can add our findings and conclusions to the bank of knowledge the Perez de Cuellar Commission is collecting.

With your permission, Mr President, I would like my colleague from Sweden to use my last few minutes.

8 SVENSKT INLÄGG, KULTURKOMMISSIONEN (media)

Inga Lantz, f d riksdagsledamot, ledamot i Svenska UNESCO-rådet.

Let me quote from a poster of an evening news-paper in Sweden, September 1993: "Video-movie gave inspiration to Taxi-murder". Two young men had committed a seemingly totally senseless murder of a taxi-driver.

Why? How are people affected by the violence daily shown to us in media?

Research on this subject shows varying results, but a cross-scientific survey made in the US shows that the more the testpersons are exposed to repeated pictures of violence, the more insensible he or she will become, and consequently he or she will see less and less violence in the pictures.

The real violence shown daily on TV, in news-papers and on posters is fortified by the dramatized violence in entertainment programmes shown also on TV, video and in films.

A large proportion of entertainment programmes shown on TV are imported from the US. 80 % of all entertainment programmes shown on TV in the US have features of violence.

We are influenced in a destructive way by the commercial world of culture because it contains violence. The violence exposed in entertainment programmes is constantly stretching out the borders of the liberty of speech. And the question is if there are any outermost borders for what could be allowed when it comes to the realism and closeness of the violence shown in the media.

The consumption of media products is as an average 6 hours 17 minutes a day in Sweden.

The violence in medias will have an harmful effect - especially on children. The reason for this is that the children only have a limited experience of life, which means that they have a low degree of mental preparedness to stand the cruelties and to resist shocks caused by the exposition of violence.

It is obvious to me that people must be hurt by beeing fed with violence of various kinds in newspapers, videos and films. Lengthy and repeated exposition to violence must, as I see it, lead to a change of attitudes resulting in an increased tolerance for violence and tyrrany, and as a consequence to this get a tendency to solve conflicts by using violence. Thus the violence gradually will become a more normal way of behavior.

There is a close relations between political decisions and what happens in society. It is possible to direct the development of the society towards the good or towards the bad through political descisions. The society must keep free from products with depravated and sadistic contenct regardless of the kind of media used; be it films, litterature, news-papers and TV.

It lies within the responsibility of UNESCO to contribute to a debate against violence exposed in media. As I understood, The World Commission for Culture and Development will discuss this further.

Svenska delegationen

Ledamöter i Svenska UNESCO-rådet:

Margareta Biörnstad

Karl Göran Biörsmark

Stefan Kihlberg

Inga Lantz

Ulf P Lundgren

Göran Löfdahl

Nils Gunnar Nilsson

Birgitta Stymne

Alwa Wennerlund

Ingegerd Wärnersson

Personal från Svenska UNESCO-rådet och departementen:

Anders Falk, Svenska UNESCO-rådet

Anita Jonsson, Kulturdepartementet

Birgitta Lindenkrona, Utbildningsdepartementet

Kerstin Lundman, Svenska UNESCO-rådet

Ulla-Stina Ryking, Utbildningsdepartementet

Erik von Pistohkors, Utbildningsdepartementet

Övriga experter:

Irène Johansson, Naturvetenskapliga forskningsrådet, NFR

Carl Johan Kleberg, Statens kulturråd

Bo Öhngren, Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, HSFR

Per Augustsson, utrikesdepartementet

BILAGA 4

Brev, april 1994, till UNESCO:s styrelseordförande från Svenska UNESCO-rådet:

The Swedish National Commission for Unesco took active part in the national preparatory work before the 27th session of the General Conference, one example of our preparations was a study tour by the Commission to UNESCO in April 1993. More than half of the Commission's members attended the General Conference and took part in the debates in the Commissions. For some members of the National Commission this session of the General Conference was the first one, others had also attended the previous session.

The Commission, appointed by the Swedish government, has 17 members. Some members represent the political parties of the Parliament other members represent a Government agency such as the National Council for Culture, the National Agency for Education, the National Library and the Swedish International Development Agency, SIDA.

After the previous session of the General Conference, the National Commission sent its views and observations to the Director-General, hoping that our suggestions would be taken into consideration when the 27th session was being prepared. We enclose this letter for your information and judgment as to what extent our views were considered in the preparation of the General Conference.

During its recent meetings the Commission discussed its experiences of the 27th session of the General Conference.

The General Conference shall, according to the Constitution, be directed by

the Executive Board. We feel that the Executive Board must play a much more active role here. We know that our suggestions regarding the programme commissions are shared by many colleagues although they have never been put into practice.

We have been informed by the Swedish Permanent Delegate that you as President of the Executive Board are committed to reforming the working methods of the General Conference. We therefore send you our impressions of the conference, hoping that they might be of some use.

1 Purpose of the General Conference

One of the great difficulties for Member States is to define the role of the General Conference. One task for the General Conference is to take decisions on the programme and budget for the coming period. With 180 members it is practically impossible for the General Conference to serve as a decision-making body. And the situation will become even more difficult with even more Member States. Already today we see a great problem when experts in delegations have to travel for days to be able to speak for a few minutes only and not take part in a genuine debate, commenting upon other participants' statements.

Consequently, The Swedish National Commission holds the view that UNESCO - and its General Conference - basically should be seen as a meeting place focussing the urgent issues that confront the organization. With carefully selected topics, the best key-note speakers available and time for real discussions, the General Conference can become an instrument for inspiration and orientation for both experts and others. Everybody who has attended a General Conference of UNESCO should have something to report back home - and of course it must be an event that attracts media from all parts of the world.

The need for reforms becomes much more urgent now, when we know that

the next session will have to devote some time to UNESCO's Medium Term Planning. This is an issue which requires sufficient time for a debate and should not be regarded - a priori - as an item for decision.

2 The General Policy Debate

We see great difficulties in changing the General policy debate, but we would like it to become much more theme-oriented. The Executive Board, responsible for the preparation of the General Conference should therefore define one specific theme for the interventions.

Information on the present situation in a Member State, which is now included in many interventions, could be distributed to delegations in writing. This is the model used by the International Conference of Education.

3 The Programme Commissions

The experts, invited to work in the commissions during the General Conference, should not be bothered with technical debates on minor issues regarding the draft Programme and Budget and Draft Resolutions. They should, in our view, take part in genuine debates on matters of great importance to all participants.

In order to change the General Conference from a marathon talking session into a really interesting meeting place, attracting both experts and others, we suggest that the commissions are organized as "seminars" around a topic, high on the agenda for that commission, introduced by the best available keynote speaker in the field. Each "seminar" can last for at least two days and give space for real discussions. Member states would be asked to inform the secretariat well in advance which seminars they would like to attend.

The necessary debates and decisions on the programme and budget could be taken care of in a special commission, a combination of commission I and the Administrative commission. Here all Draft Resolutions would be considered.

The responsibility to take the necessary, final decisions on the programme and budget could thus be given to civil servants from member states, staff of National Commissions etc or Permanent Delegates. These final decisions on technical and financial matters must naturally be based on the views and priorities expressed during the previous debate in the commissions.

Another model for making the General Conference more interesting is the one we suggested in our letter to the Director-General after the 26th session:

"We would like to see the work of the commissions improved. Ideally, participants should come home with new ideas and impressions, and inform in public and in private of their experiences from the General Conference. We would also like them to present their views, as experts, to other members of the commissions. Therefore, the commissions should not have to deal with details of the C/5, all the time.

We believe that this could easily be achieved by some minor changes. First, each programme commission (Commissions II - V) should have one main topic to discuss, this topic should be introduced by a key-note speaker. The topic and the speaker could be chosen by the Executive Board. This would give Unesco a new input to its work, in line with the ideas on an ad hoc Forum for intellectual co-operation.

Second, the programme commissions should not be too much concerned with the budget. The draft programme could be separated from the draft budget. If the Executive Board suggests, in advance, a preliminary sum for the programmes of each commission, the commissions would then know its own budget and could work for some days, discussing primarily the draft programme.

After that debate, officials of the national commissions or permanent delegations could deal with the financial issues, i.e. trying to find sums for the

various D.R:s, shifting resources from one subprogramme to another, within the budget suggested by the Executive Board."

4 Draft resolutions

As for the system of Draft resolutions we believe that the procedures must be improved. Regarding technical matters, DR:s should be written on special forms, (giving room for very few considerations). They should be sent at least two months before the General Conference to the Executive Board. They should be supported by at least three delegations to the General Conference. There should be a floor regarding requests for financial support, excluding DR:s under 25.000 USD. There should not be any special reserve for DR:s. Consequently DR:s requesting financial support must also identify the source from where the money would be found. The concentration of the programme to a few priority areas and target groups would not be decreased by the DR:s.

We also find it necessary that the secretariat of the commissions be instructed on how to deal with the DR:s. The experiences from the last session are very frustrating. Then each commission devised its own rules and systems. Furthermore, we would like the Executive Board well in advance before the next General Conference to give us a clear interpretation of the Financial Regulations.

5 Adoption of the budget

At present the budget is adopted in the plenary one of the very last days of the General Conference. One reason for this is to hold open the possibility to transfer resources from one programme (or commission) to another. However, to our knowledge such a transfer has never taken place. If the programme commissions are to discuss budget issues (as in the second model suggested above) we believe that the debates in the commissions would be much easier to handle if its resources were "determined" in advance. The Executive Board should then suggest a preliminary sum for each commission (or Major Programme Area) and the General Conference take an indicative decision on the

budget one of the very first days of the Conference. According to this model each programme commission would thus "be given" a certain sum for its activities.

As has been stated above we are very much against the reserve set aside for draft resolutions. We believe that if a delegation wants to increase the resources for one activity it should either propose a transfer of the resources from another activity or convince the General Conference that the total budget should be increased.

6 Technical matters

Many Swedish participants, with experiences from the Swedish Parliament, felt that the way the debates were organized was not very effective. Although most meetings in the commissions, and the plenary, were not as delayed as they used to be, we still lost hours by not starting at the right time and by not quickly solving practical matters, like organizing the list of speakers.

We find it utterly frustrating that the voting procedures are allowed to take such long time. Electronic voting machines, such as exist in many parliaments should be installed, at least in Room I.

With an increasing number of Member States the technical machinery of the Organization must be improved. Electronic billboards giving the name /delegation/ of the present speaker and of those who are in turn and (depending on how future sessions are organized) also giving the item on the agenda would improve the smooth running of the Conference enormously.

We understand that the International Conference of Education 1994 is being organized in a way close to some of our suggestions, mainly the ideas on the working methods of the programme commissions. We would therefore suggest that the experiences from that Conference be studied before the preparation of the next session of the General Conference is being finalized.

We have also proposed ideas similar to the suggestions in this letter to the IPDC Inter-governmental Council. If they are tried there at the next meeting, experiences drawn from that meeting could also be interesting for the Executive Board's preparation of the 28th session of the General Conference in 1995."

**Skriftserien beställs kostnadsfritt hos Svenska Unescorådet
Utbildningsdepartementet, 103 33 Stockholm
tel 08 - 763 1950, -1954, fax 08 - 411 04 70**

Nr 1/1991. FN:s internationella läskunnighetsår 1990: A DECADE OF READING RESEARCH IN SWEDEN, Ingvar Lundberg

Nr 2/1991. DEKLARATION OCH REKOMMENDATIONER OM UNDERVISNING I MILJÖFRÅGOR. Antagna 1977

Nr 3/1991. FN:s internationella läskunnighetsår 1990 TILL SYSTRARS HJÄLP om alfabetisering av kvinnor i tredje världen

Nr 4/1991. FN:s internationella läskunnighetsår 1990 VÄRLDSKONFERENSEN UTBILDNING FÖR ALLA, Jomtien, Thailand, 5-9 mars 1991

Nr 5/1991. FN:s internationella läskunnighetsår 1990 JOMTIEN - OCH SE'N? Rapport från den svenska nationalkommittén för FN:s internationella läskunnighetsår 1990

Nr 6/1991. REKOMMENDATIONER FÖR VÅRD AV INHEMSKA OCH FOLKLIGA KULTURTRADITIONER antagna vid UNESCO:s generalkonferens 1989

Nr 1/1992. WOMEN AND LITERACY; YESTERDAY, TODAY AND TOMORROW Symposierapport

Nr 2/1992. EVALUATION OF HIGHER EDUCATION IN A CHANGING EUROPE Seminarierapport

Nr 3/1992. RAPPORT FRÅN UNESCO:s 26:e GENERALKONFERENS 15 oktober - 7 november 1991

Nr 4/1992. THE STATUS OF THE ARTIST utdrag ur betänkandet Konstnärens villkor

Nr 1/1993. THE COEXISTENCE OF COMMUNITIES WITH DIVERSIFIED CULTURAL IDENTITIES Seminarierapport

Nr 2/1993. KONVENTIONEN OM SKYDD FÖR VÄRLDENS KULTUR- OCH NATURARV nytryck av 6/1984

Nr 3/1993. DEKLARATIONEN OM RASER OCH RASFÖRDOMAR nytryck av 3/1980

Nr 4/1993. REKOMMENDATION OM UTBILDNING FÖR INTERNATIONELL FÖRSTÅELSE nytryck av nr 3/1976

Nr 1/1994. UNESCO - EN INTRODUKTION

Nr 2/1994. RAPPORT FRÅN UNESCO:s GENERALKONFERENS 1993